

Fésületlen gondolatok a Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal roadshow miskolci rendezvényéről

(Venyigéné Makrányi Margit)

„Ez a dolgunk, s ezen fordul meg a világ sora.” – az ismeretlen szerző ezen gondolatával nyitotta meg **Hideg Imre**, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala Oktatási és Művelődési Főosztályának vezetője a kétnapos rendezvényt.

A könyvtári szolgálat pozitív megítélését, szakmánk jelentőségét sugalló gondolatok után **Gulyás Lászlóné**, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Borsod megyei Szervezetének elnöke köszöntötte a regionális tanácskozás résztvevőit, majd **dr. Bartos Éva**, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének alelnöke bevezető gondolatait hallgathatták meg a Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyéből érkezett könyvtáros kollégák.

Bartos Éva rövid bevezetőjében olyan gondolatokat, kérdéseket vázolt fel, amelyek megadták a szakmai program alaphangulatát. Fontos kérdésekre kell tudnunk szabatos, az önsajnálatot messze elkerülő válaszokat adnunk: mivel és kivel kell versenyeznünk, s vajon e versenyben mi a kitűzött cél; önmagunk elfogadtatása, az általunk képviselt szolgáltatás nélkülözhetetlenségének megmutatása, szakmánk megújulásának elősegítése vagy „csak” megfelelés az Európai Unió elvárásainak, mely más szakmákat is arra kényszerít, hogy újra gondolják feladatukat, tevékenységüket.

A roadshow délelőtti programja a korábbi rendezvények forgatókönyvének megfelelően alakult, amelynek során az előadók többféle szempontból közelítettek a rendezvény témájához, törekedve a versenyképes könyvtáros fogalmát megtölteni valóságos tartalommal.

Dr. Hangodi Ágnes előadásában a könyvtáros kompetenciákat, tulajdonságokat előtérbe helyező európai minősítési rendszerről, a CERTIDoc-ról szólt részletesen. (A magyar könyvtárosok korábban Grebot Ágnes /A Könyvtári és Információs Szakemberek Egyesülete – ABDS/ francia projektmenedzser előadásában hallhattak a témáról, illetve olvashattak különböző dokumentumokban.)

A téma magyar szakemberétől részletes tájékoztatást hallhattunk a minősítési rendszer előzményeiről, a kompetencia fogalmáról, illetve a minősítési rendszer magyarországi adaptálásának lépéseiről, a már futó felhasználásokról.

Részletesen bemutatta Hangodi Ágnes a LIS Euroguide (Kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek gyűjteménye) tartalmát, szerkezetét, a felhasználás lehetséges területeit. Hangsúlyozta a tulajdonságok szerepét, majd a minősítési szintek, a hierarchia bemutatására helyezte a hangsúlyt. Részletesen elemezte a minősítési rendszer előnyeit, hasznát, így valószínűleg eloszlottak a könyvtárosok többségében fellépő kétségek: vajon ki tud egy ilyen minősítési procedúrán keresztül jutni, milyen előnyökkel jár, ha minősíteti magát egy könyvtáros.

Az előadást követően megállapíthattuk, hogy tömegesen nem a középkorú könyvtárosokból kerülnek ki azok, akik megmérettetik magukat egy nemzetközi minősítő rendszer segítségével, de az is biztos, hogy a fiatalabb generációnak, valamint a képzés szerkezetéért, tematikájáért felelős szakembereknek nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy Európához tartozunk, annak minden előnyével és követelményével együtt. Vagyis a használó szempontjai az elsődlegesek, aki minőségi szolgáltatást vár el, s oda fordul, ahol ezt megkapja. Rajtunk is múlik, hogy ezt tőlünk veszi-e igénybe.

Az első nap délelőttjén talán többet foglalkoztunk önmagunkkal, mint ahogy ezt megszoktuk, de a következő előadók sem tekintettek el attól, hogy önvizsgálatot tartsunk: vajon képesek vagyunk-e az elvárásoknak megfelelő szolgáltatásra, személyiségünk megfelel-e azoknak a kritériumoknak, mely egy mélyreható változást generálhat szakmánkban.

Dr. Bartos Éva röviden szólt egy tiszaujvárosi konferencia kapcsán szakmánk törekvéseinek megítéléséről, s arról a vizsgálatról, mely 500 álláshirdetés elemzésén keresztül igyekezett megfogalmazni a könyvtárosokkal szemben támasztott elvárásokat. Megnyugtatóan hatott, hogy az iskolai végzettség még mindig elsődlegesnek tűnik az alkalmazás során, de az előadó hangsúlyozta: nem feledkezhetünk meg arról, hogy a személyiségjegyek mindenben átsütnek. Talán nem tűnt eretnek gondolatnak a pályaalakmassági vizsgálat bevezetésének felvetése sem, hisz tudjuk, még mindig többekben él a meggyőződés a tekintetben, hogy aki csendes, befelé forduló, netán szeret olvasni s kellően intelligens, bizonyára megfelel könyvtárosnak. Dr. Nagy Attila 1986-ban megjelent tanulmányára hívta fel a jelenlévők figyelmét, aki a könyvtáros pálya pszichológiai jellegű megközelítése kapcsán talán ma is érvényes megállapításokat tett.

Olyanok(ilyenek) vagyunk valóban? **Dr. Kovács Csilla** előadásában a Jung által meghatározott személyiségdimenziók mentén a különböző személyiségtípusok jellemzőit vázolta fel.

A játékos feladatot követően számos példán keresztül igyekezett meggyőzni a hallgatóságot az önismeret fontosságáról, s arról, hogy bizonyos személyiségjegyek megléte vagy hiánya nem előny vagy hátrány, de ismerete segíthet nemcsak a pályorientációban, de mindennapi munkavégzésben, feladatvállalásban is.

Az ebédszünetet követően **Payer Barbara** dinamikus előadásával tartotta ébren a hallgatóságot, s szólt az internetes kompetenciák kialakításának megkerülhetetlenségéről, a digitális írástudás kérdéseiről. A könyvtáraknak új utakon is el kell indulniuk, amely azt jelenti, hogy a használók számos új szolgáltatással gazdagodhatnak, viszont a könyvtárosoknak számos új kihívással kell

szembenézniük. Az elvárásoknak való megfelelés kényszere lehet nyomasztó, de megélhetjük kihívásként is. Egyet azonban nem tehetünk, nem kerülhetjük meg a kérdést. A számítógép, az Internet világa az információszerzés új dimenzióit nyitotta meg, a kommunikáció eddig nem ismert technikai lehetőségeit tette elérhetővé széles rétegek számára. Az emberek egy jelentős része ma már természetes közegének tekinti a digitális világot, a gyerekek helyesírási tudásukat a számítógép segítségével ellenőrzik, nagyszülők az Internet segítségével tartják a kapcsolatot a föld túlsó felén felcseperedő unokájukkal, s a könyvtár szolgáltatásait igénybe vevők is már otthonról szeretnék minél több információhoz jutni, nem katalógusok útvesztőiben bolyongani, helyette konkrét válaszokat kapni kérdéseikre.

Vajon lépést tudunk-e tartani ezzel a megváltozott lehetőséggel, igénnyel, amivel nap mint nap nem csak könyvtárosként szembesülünk. Vajon a hasznunkra tudjuk-e fordítani a technikai fejlődés eredményeit vagy szorongva állunk a partvonalon?

Payer Barbara impulzív előadása arról győzött meg bennünket, hogy ma is érvényes a mondás: jó pap holtig tanul. S kiegészíthetjük: a tananyag változik, de a cél nem. Szolgáltatni a legjobb színvonalon, csak így tudunk versenyképesek maradni. (Payer Barbara gondolataival megismerkedhettek azok is, akik a borsodi internetes portált látogatták meg az esti órákban, hisz az Észak-Magyarország újságírójával készült beszélgetését videofelvételen rögzítették.)

Az előadásokat követően, a késő délutáni órában került sor arra a Fórumra, amelyre a fenntartók, a partnerintézmények és a lakosság képviselőit hívtuk, vártuk, hogy közösen gondolkodjunk a könyvtárak előtt álló új kihívásokról, lehetőségekről, az Európai Unió támogatás nyomán megjelenő pályázati lehetőségekről.

A program moderátora **Bakos Klára**, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, levezetője **Venyigéné Makrányi Margit**, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár igazgatója volt. Meghívott vendégeink között köszönthettük az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség két munkatársát, **Ártim László** programigazgatót és **Paczolay Adél** koordinátort.

Bakos Klára *Az Új Magyarország Fejlesztési Tervről*, annak könyvtárfejlesztési vonatkozásairól, a források megoszlásáról szólt. Részletesen elemezte az egyes operatív programok sajátosságait, felhívta a figyelmet a könyvtári fejlesztéseknél figyelembe vehető prioritásokra, intézkedési területekre. Az Egyesület elnöke hangsúlyozta az együttműködések, az összehangolt fejlesztések szerepét, jelentőségét. Az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség, vagy a régióban használt közkeletű nevén a NORDA munkatársai a Regionális Operatív Programok, a településfejlesztés, a humán közösségi infrastruktúra fejlesztés és a minőségi könyvtárfejlesztés összefüggéseiről tájékoztatta a jelenlévőket. Ártim László bevezetőjében felhívta a figyelmet a

humán terület jelentőségére egy-egy régió vagy település versenyképességének megőrzésében. Hangsúlyozta: a külföldi befektető körütekintően vizsgálja a célterület adottságait, mielőtt dönt a letelepedésről. Többek között a következő területekről gyűjt mutatószámokat: iskolai végzettség megoszlása, a táppénzes napok száma, az oktatás helyzete, kulturális kínálat, egészségügyi ellátás stb. Kimondatlanul is arra hívta fel a figyelmet, hogy mind a könyvtár megléte, mind szolgáltatási kínálata nélkülözhetetlen egy-egy térség felemelkedésében. Ezt jó volt hallani, talán megerősítést nyert sok-sok kolléga, ha olykor elbizonytalanodott a nap során.

A tájékoztatókat követően élénk eszmecsere alakult ki a hallgatóság és az előadók között. Érezhetően foglalkoztatta a könyvtárosokat a várhatóan már a közeljövőben megjelenő TÁMOP és TIOP pályázat, a partnerség kérdése, az együttműködések mikéntje. Számos kérdés merült föl, amire még több esetben nyitottak a válaszok: Mit vár vajon el a pályázat kiírója? Mit vár a könyvtár a kiírásra kerülő pályázatok kapcsán? Mit tudunk nyújtani és kinek, mi könyvtárosok, könyvtárak? Hogyan illeszthetők a mi elképzeléseink a pályázati kiírásokhoz? Egyáltalán, képesek leszünk-e elfogadható pályázatokat összeállítani? A hozzászólások száma, az elhangzott kérdések arról győzték meg a szervezőket, hogy a témaválasztás jól sikerült, valóban fontos kérdések kerültek felszínre. A NORDA projektigazgatója felhívta az érdeklődők figyelmét arra, hogy ingyenes tanácsadással segítik a pályázókat, s a kistérségekben is működnek a jövőben tanácsadók, akikhez akár a könyvtárakat érintő kérdésekkel is fordulhatunk.

A késő estébe nyúló beszélgetést csak berekeszteni, de nem lezárni lehetett.

A második nap programján kb. 30 könyvtáros vett részt, s Kőszegi Ágnes és Törökné Jordán Katalin irányításával a csapatépítés rejtelseivel ismerkedett játékos formában.

A roadshow kellemes hangulatban, a délelőtti élmények, tapasztalatok rövid összefoglalásával zárult.